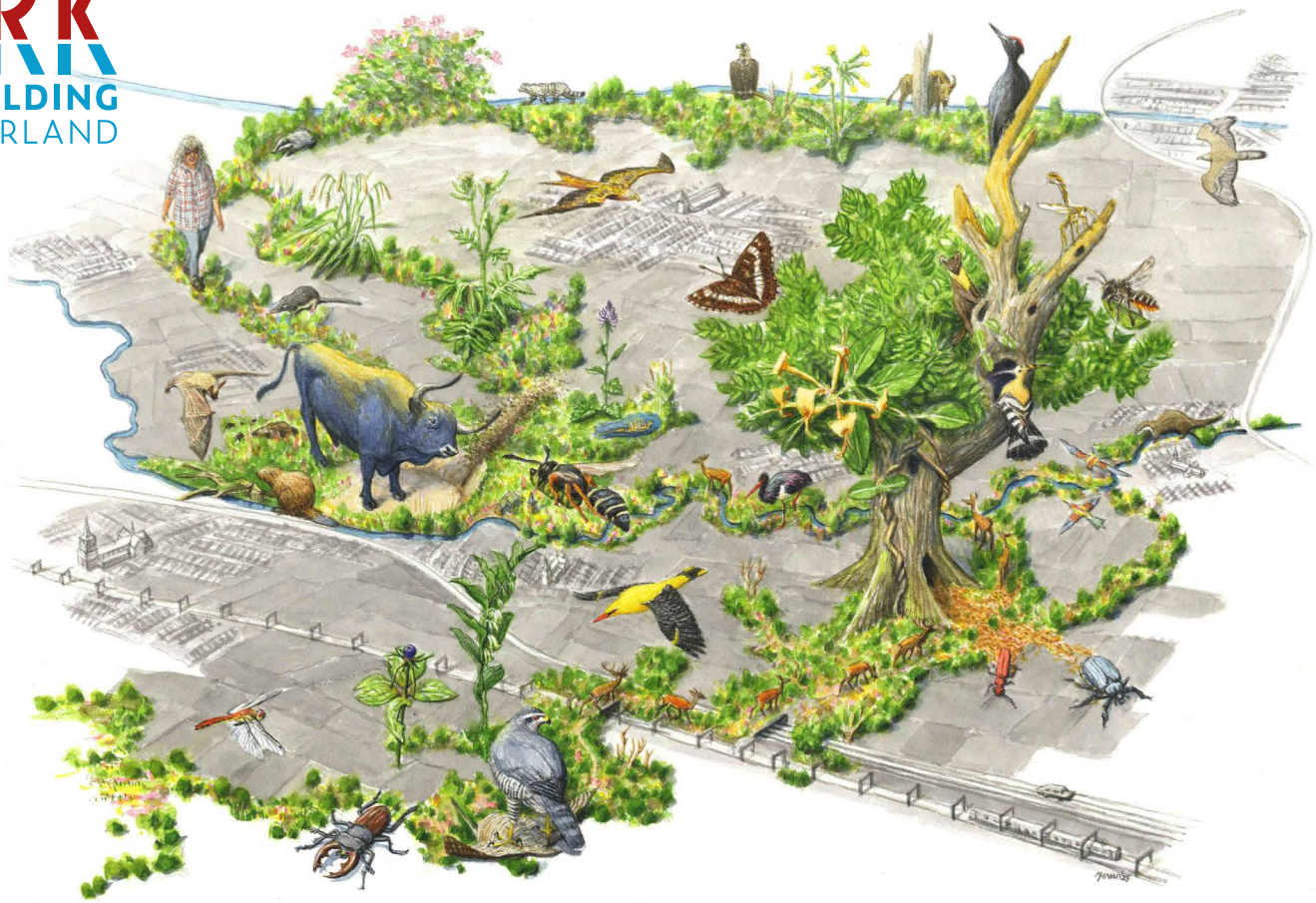
ARK REWILDING NEDERLAND

BRABANTS GOUD

DE GEELDERS • HET DOMMELDAL • DE BEERZE

Om het Natuurnetwerk Brabant te realiseren, verwerft ARK Rewilding Nederland gronden in Het Groene Woud. Dat doen we in het kader van het natuurrealisatieproject Brabants Goud in Het Groene Woud. De ARK-methode: we verwerven gronden, zorgen voor de natuurinrichting en het tijdelijk beheer ervan. Meest recente aankoop: drie percelen in Schijndel van zo'n zes hectare groot.

Het 'Ommetje van Ger'. • BERT VERVOORT

6 KILOMETER PUUR NATUUR

OMMETJE VAN GER

Het staat er echt, op een officieel ARK-bord op Savendonk bij Liempde: 'Ommetje van Ger'. Zes kilometer lang dwalen door een landschap dat mede dankzij de tomeloze inzet van Ger van den Oetelaar blijvend is veranderd. Het ommetje werd hem door ARK cadeau gedaan na zijn afscheid als ARK-programmaleider in april 2026. Hoewel het ommetje 'van' Ger is, mag iedereen genieten van de natuur die zich hier volop ontwikkelt en daarvoor alle ruimte krijgt. Tip: maak een foto van het bord, want deze wandeling is niet gemarkeerd.

Bekijk de omgeving

Minister Jaimi van Essen sprak tijdens zijn bezoek onder anderen met Colinda Vergeer (ARK) over rewilding en natuurherstel.
ARK REWILDING NEDERLAND

MINISTER VAN ESSEN BEZOEKT HET GROENE WOUD

LOVENDE WOORDEN VOOR REWILDING

Op maandag 5 oktober bezocht minister Jaimi van Essen (Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur) De Geelders. Hij was hier op uitnodiging van ARK en de Brabantse gedeputeerde Hagar Rooijackers. "We hebben meer robuuste natuurgebieden nodig om onze natuurdoelen te halen", vertelde hij tijdens zijn bezoek. "De aanpak van ARK Rewilding Nederland vind ik daarvoor heel inspirerend."

Met zijn lovende woorden doelde hij op de integraliteit van rewilding die ook andere opgaven meeneemt, zoals biodiversiteit, klimaatadaptatie, waterveiligheid en recreatie. Op Linkedin schreef de minister na afloop dat zijn werkbezoek aan Het Groene Woud niet zomaar een rondleiding was, maar een concrete illustratie van hoe natuurherstel in de praktijk werkt. De aanpak die hij hier zag, stemt hem hoopvol, schreef hij. 'Want als er één ding duidelijk werd uit

Tijdens het werkbezoek zetten minister Van Essen en gedeputeerde Roijackers een Schotse Hooglander uit die zich aansloot bij de natuurlijke kudde grote grazers in Savendonk.
ARK REWILDING NEDERLAND

dit bezoek is dat daadkracht en samenwerking het verschil maken. Of het nu gaat om het loslaten van een stier, het herstellen van moerassen of het maken van afspraken over financiering: elke stap telt. Natuurherstel is geen luxe maar een noodzaak voor biodiversiteit, klimaat en leefomgeving.'

Lees hier meer over het werkbezoek van minister Van Essen aan ARK en Het Groene Woud.

Particulier grondeigenaar Vincent Lokin vertelde hoe hij geniet van zijn eigen stukjes natuur.
MIGNON VAN DEN WITTENBOER

‘VAN HARTE, GENIET ERVAN!’

FEESTELIJKE GRONDOVERDRACHT AAN PARTICULIEREN

Bijna 25 hectare natuurgrond, zestien percelen en zes particuliere kopers die daar sinds kort officieel eigenaar van zijn. Dat was de optelsom achter de officiële grondoverdracht van ARK op 16 oktober tijdens een feestelijke bijeenkomst in D’n Liempdsen Herd. Als tastbare herinnering kregen alle kopers een luchtfoto van hun perceel mee naar huis.

Het plan om terreinen over te dragen aan particulieren komt uit 2019. Toen al peilde ARK of er mensen waren die interesse hadden in hun eigen stukje natuur zodra er percelen als zodanig waren ingericht. En of ze daar op z’n ‘ARKs’ tot in lengte van dagen voor wilden zorgen. En ja, die waren er.

Het hele gezelschap, inclusief de nieuwe trotse eigenaren, proostten op de bijzondere grondoverdracht, met de luchtfoto’s van de percelen als uniek decor. • MIGNON VAN DEN WITTENBOER

‘LAAT JE VERRASSEN’

“Deze terreinen, waar jullie nu eigenaar van zijn, zijn onderdeel van een groter geheel”, vertelde ARK-programmaleider Colinda Vergeer deze middag. “Het zijn cruciale stapstenen waarmee jullie meehelpen natuurgebieden met elkaar te verbinden op een manier die niet eens zoveel moeite kost: je mag hier de natuur haar gang laten gaan. Ons advies aan jullie is dan ook: doe zo weinig mogelijk op jullie gronden. Laat je verrassen en geniet.”

BOSJE AAN WIELSEKAMP

Dat is ook precies wat particulier eigenaar Vincent Lokin de nieuwbakken eigenaren deze middag meegaf. Hij kocht jaren geleden zijn eerste bosje via Marktplaats. Inmiddels heeft hij, onder meer via ARK, meer natuurgronden in eigendom. Zoals aan de Wielsekamp, bij het Elderbroek. “Ik vind het een prachtig bezit, zo’n eigen stuk natuur”, vertelde hij. “Als ik in de file sta, weet ik dat mijn bosjes gewoon doorgroeien. Die trekken zich niks aan van de drukte van de mens en gaan hun eigen gang. Dus laat het maar gebeuren, join the club. Veel geluk.”

PENNESTREKEN

In de afgelopen maanden hebben notaris Pauline Wedemeijer en Arjenne Wagelmans (Wedemeijer Marks Netwerk Notarissen) de overdracht juridisch voorbereid. De ondertekening op deze vrijdagmiddag was het sluitstuk van hun inspanningen. Met de pennestrepen van Esther Blom (directeur ARK) en de nieuwe eigenaren wisselden de percelen definitief van eigenaar.

Meer info? Lees ‘16 stukken wildernis in goede handen’ voor een uitgebreide indruk van deze bijzondere overdracht.

ARK EN RITUALS WERKEN SAMEN

AANKOOP FLEKKERSHOEFKE GEEFT REWILDING EEN IMPULS

Met hulp van het Nederlandse cosmeticabedrijf Rituals heeft ARK negen hectare grond bij Schijndel aangekocht: Flekkershoefke. Deze voormalige landbouwgrond vormen we nu om tot natuur.

Onze aankoop van Flekkershoefke werd mede mogelijk gemaakt door Rituals. • DIRK EIJKEMANS

Flekkershoefke vanuit de lucht. DIRK EIJKEMANS

Met Flekkershoefke komen er niet alleen extra natuurhectares bij in Het Groene Woud, ook de strategische ligging is bijzonder waardevol: de percelen grenzen aan de leembossen van De Geelders en zijn een belangrijke schakel richting het Elderbroek.

VERRASSENDE PARTNER

Het partnerschap met Rituals lijkt voor velen verrassend, maar is tegelijkertijd best heel logisch: de Brabantse oprichter/directeur Raymond Cloosterman is zeer betrokken bij natuur in het algemeen en Het Groene Woud in het bijzonder. In haar bedrijfsbeleid legde Rituals bovendien vast dat het jaarlijks een deel van de winst doneert aan doelen die in het belang zijn van mens en planeet. En dat leidde eerder dit jaar tot een substantiële bijdrage van Rituals aan ARK. Daarmee konden we overgaan tot de aankoop van Flekkershoefke.

NATUURLIJKE PROCESSEN

De komende jaren vormen we de percelen om van intensief landbouwgebruik tot een soortenrijk leembos. Uitgangspunt is dat we natuurlijke processen op die negen hectare de ruimte geven. Zo ontstaat er een robuust natuurgebied dat niet alleen bestaande bossen met elkaar verbindt, maar ook fungeert als leefomgeving voor (zeldzame) flora en fauna én als klimaatbuffer.

Bekijk de omgeving

De Dommel bij Kasteren is een goed voorbeeld van een landschap dat ruimte biedt aan verschillende processen.
JUDITH VAN DE GRIENDT

BRABANTSE NATUUR-PARTNERS BUNDELEN KRACHTEN

GRONDRUIL VAN 3.300 HECTARE

"Een ree weet niet waar het ene natuurgebied ophoudt en het andere begint." Zo verwoordde voormalig ARK-programmaleider Ger van den Oetelaar nut en noodzaak van een landschap dat als één geheel functioneert. Die ambitie lijkt nu stevig dichterbij te komen: op 3 september ondertekenden vijf Brabantse natuurpartners, waaronder ARK, een intentieovereenkomst om maar liefst 3.300 hectare grond met elkaar te ruilen.

De krachtenbundeling bestaat naast ARK uit Brabants Landschap, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en Brabants Particulier Grondbezit. Door grond strategisch te ruilen, willen de vijf partners gebieden bij elkaar brengen die ecologisch, landschappelijk, hydrologisch of geologisch bij elkaar horen. Ze gaan dan meer als één geheel functioneren. Dat biedt ruimte voor natuurlijke processen en draagt bij aan grotere en robuustere natuurgebieden. De grondruilen vinden de komende vijf jaar plaats. Het belangrijkste daarbij is dat de uitkomst bijdraagt aan een betere inrichting en een beter beheer van natuurgebieden.

Lees hier meer over deze bijzondere samenwerking voor meer robuuste Brabantse natuur.

Illustratie van het watermolenlandschap van Spoordonk. • JEROEN HELMER

WATERMOLENLAND-SCHAP SPOORDONK

DATA-ONDERZOEK NAAR HYDROLOGISCHE EFFECTEN

Het ARK-project 'Watermolenlandschap Spoordonk' is in een nieuwe fase beland. We laten ingenieursbureau Witteveen+Bos de komende maanden uitgebreid data-onderzoek doen naar de effecten van onze geplande hydrologische maatregelen. Zoals wat ze betekenen voor de grondwaterstand, het oppervlaktewater, de aangrenzende woonwijk en het naastgelegen agrarische bedrijf. De resultaten zijn uiterlijk in februari 2027 bekend.

Het onderzoek is onderdeel van de watervergunningsprocedure die we binnenkort starten. Zo'n vergunning (van Waterschap De Dommel) hebben we nodig om de juiste inrichtingsmaatregelen te treffen zodat de bodem straks water beter kan vasthouden. Hydrologen van Witteveen+Bos gebruiken hiervoor alle beschikbare data van het waterschap en zullen aanvullend veldonderzoek doen. Ze halen ook gegevens uit de peilbuizen die we in 2024 hebben geplaatst. Deze data zijn waardevol omdat de peilbuizen precies op de projectlocatie staan. Die meten het grondwater elk seizoen. Na twee jaar geven ze ons dus een goed beeld van de situatie in droge en natte periodes.

MOLENVLOED

Het idee om water op te vangen en tijdelijk vast te houden, sluit aan bij wat het Spoordonkse watermolenlandschap aan de Beerze altijd al deed met behulp van een zogenoemde molenvloed. Dat was vroeger het land rondom een molen waar water zich kon verzamelen zonder dat mensen daar last van hadden. In Spoordonk brengen we die vloed terug als klimaatbuffer. Ook deze houdt water vast, zoals bij hoge waterstanden of piekafvoer. Daardoor slaat droogte minder hard toe en neemt de kans op wateroverlast af. De bodem blijft ondertussen vochtig. Dat geeft ruimte aan natuurontwikkeling. En waar deze zich robuust ontwikkelt, laten vogels, insecten en andere, soms zeldzame soorten niet lang op zich wachten.

TIJDSLIJN

De komende maanden zien er zo uit in Spoordonk:

- Oktober 2026: Start data-onderzoek hydrologie
- Februari 2027: Uitkomst resultaten
- Februari/maart 2027: Informeren omwonenden en andere belanghebbenden
- Maart 2027: Aanvraag watervergunning bij Waterschap De Dommel

Naar verwachting handelt het waterschap de vergunning binnen acht tot zestien weken af. Dat valt precies samen met het broedseizoen. Als alles volgens planning verloopt, starten we in augustus 2027 met de werkzaamheden.

Bekijk de omgeving

Wisseling van de wacht

Per 01-10-2026 is ARK-programmaleider Colinda Vergeer het aanspreekpunt voor de projecten in Spoordonk tot er een nieuwe senior projectleider is aangesteld. Ze neemt daarmee tijdelijk het stokje over van projectleider Thijmen van Heerde die onlangs afscheid nam van ARK.

Bert fotografeert niet alleen ARK-percelen. Hij legt ook talloze andere waarnemingen uit de natuur vast. Die beelden gebruikt hij bij zijn lezingen en presentaties. • ANNIE VERVOORT

ZONDER NULMETING GEEN ZICHTBARE VERANDERING

BERT VERVOORT FOTOGRAFEERT ARK-PERCELEN

Als ARK een nieuw perceel aankoopt, is hij vaak één van de eersten die er gaat kijken: Bert Vervoort uit Sint-Oedenrode. Met zijn camera legt hij vast hoe voormalige landbouwpercelen transformeren in robuuste natuur. De eerste foto's neemt hij vóór de herinrichting start, als nulmeting. In de jaren erna keert hij nog twee keer terug. Zo maken zijn foto's zichtbaar wat rewilding daadwerkelijk oplevert.

Bert is al dertig jaar amateurfotograaf met een warm hart voor natuur. Natuurgroepen en Brabants Landschap wisten hem in het verleden al veelvuldig te vinden om natuurfoto's te maken. ARK kwam daar in 2019 bij.

COÖRDINATEN EN EEN KAARTJE

"In mei van dat jaar werd ik gebeld door Ger van den Oetelaar", weet Bert nog. "Of ik een recent door ARK verworven perceel wilde fotograferen. Natuurlijk wilde ik dat." Het was het begin van vele opdrachten. Want sindsdien trekt hij met grote regelmaat door Het Groene Woud om nieuwe grondaankopen van ARK met zijn camera vast te leggen. "Dan krijg ik een berichtje met de coördinaten, een kaartje en soms een straatnaam. Genoeg voor mij om op pad te gaan."

NATUUR DIE TOT LEVEN KOMT

De eerste foto's die hij van zo'n perceel maakt, gaan de ARK-dossiers in als 'nulmeting'. "Eén jaar na de inrichting kom ik terug. En na vijf jaar nog een keer. Zo krijg je een goed beeld van de veranderingen." En dat zijn er nogal wat, vindt hij. "Je ziet de natuur er echt tot leven komen. Bomen trekken na vijf jaar écht 'door' en je ziet hoe talrijke insecten op het dode hout leven. Ook is het op die percelen opvallend druk met vogels, zoals roodborsttapuiten. Ik zie ze regelmatig op dode takken en boomstammen zitten." Een gebied dat voor hem de kracht van rewilding perfect laat zien, is Savendonk. "Dat vind ik een prachtige hoek. Heel mooi hoe ARK hier in enkele jaren De Geelders en het Dommeldal met elkaar wist te verbinden."

Lees verder op pagina 9

Dit ARK-perceel in Savendonk fotografeerde Bert in 2019, 2021 en 2026. De foto's laten goed zien waar het rewilden van voormalige landbouwgrond toe leidt: robuuste natuur, alsof het nooit anders is geweest. • BERT VERVOORT

Een vermiljoenkever op dood hout in het Dommeldal. • BERT VERVOORT

Vervolg van pagina 7

OP DE FIETS

Fotograferen doet hij het liefst bij mooi weer. Vaak stapt hij samen met zijn vrouw op de fiets en dan maken ze er een tocht door Het Groene Woud van. "Van Het Elderbroek bij Schijndel en het watermolenlandschap bij Spoordonk tot aan de Kleine Dommel bij Nuenen. Ik kom zo op plekken waar nog maar weinig mensen zijn geweest." Niet alleen vanaf de grond legt hij de veranderingen op de ARK-percelen vast, dat doet hij ook vanuit de lucht. In de afgelopen jaren stapte hij drie keer in een vliegtuig om luchtfoto's te maken. "Bijzonder is dat zeker", vindt hij. Maar is het ook eng? "Nee hoor, ik heb geen schrik", lacht hij. Een toer door de lucht staat (voorlopig) niet gepland, maar een nieuw lijstje van te fotograferen percelen komt er binnenkort aan. "Reken maar dat ik dan weer de fiets pak en erop uit ga. Want stoppen, daar denk ik niet aan. Ik blijf dit doen zolang ik kan."

VRAGEN STAAT VRIJ!

Deze nieuwsbrief is een initiatief van het Geeldersberaad, het Dommelberaad en het Beerzeberaad. Heb je vragen, opmerkingen of suggesties? Mail ze naar Mignon van den Wittenboer (team Communicatie van ARK): mignon.vandenwittenboer@ark.eu. Inmiddels ontvangen meer dan 1.635 geïnteresseerden de nieuwsbrief direct in hun mailbox en wordt hij in vele netwerken verspreid. Heb je deze nieuwsbrief via-via ontvangen en wil je deze voortaan rechtstreeks van ARK toegestuurd krijgen? Stuur dan een e-mail naar info@ark.eu onder vermelding van 'Aanmelden nieuwsbrief Brabants Goud'. Wilt u zich afmelden? Dat kan eveneens via info@ark.eu onder vermelding van 'Afmelden nieuwsbrief Brabants Goud'.

GEELDERSBERAAD: *Provincie Noord-Brabant, Groen Ontwikkelfonds Brabant, gemeenten Sint-Michielsgestel, Boxtel, Meierijstad, Waterschap De Dommel, ZLTO, Brabants Landschap, Staatsbosbeheer, Bosgroep-Zuid, Marggraff Stichting, Harry Suilen Advies en ARK Rewilding Nederland.*

DOMMELBERAAD: *Provincie Noord-Brabant, gemeenten Sint-Michielsgestel, Boxtel, Meierijstad, Son en Breugel, Waterschap De Dommel, Brabants Landschap, Staatsbosbeheer, Harry Suilen Advies, Rentmeesters Meijs en Van Soest en ARK Rewilding Nederland.*

BEERZEBERAAD: *Natuurmonumenten, Provincie Noord-Brabant, Brabants Landschap, Waterschap De Dommel, gemeente Oirschot, Meijs Rentmeesterskantoor en ARK Rewilding Nederland.*